

08.03.2024

Dnro 896/03.04.04.19/2022

Asia Valitus ympäristönsuojelulain mukaisessa hallintopakkoasiassa

Valittaja Hymera Oy

Päätös, josta valitetaan

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 14.6.2022
UUDELY/8399/2015

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on antanut Hymera Oy:lle ympäristönsuojelulain 175 §:n nojalla määräyksen 2 ja jätelain 126 §:n nojalla määräykset 1 ja 3. Tässä asiassa on kyse ympäristönsuojelulain mukaisesta määräyksestä 2, joka kuuluu seuraavasti:

Määräys 2

Kiinteistöllä 106-32-3136-5 sijaitsevalta laitosalueelta lähteviä hule- ja sulamisvesiä tulee tarkkailla seuraavasti:

Laitosalueen hule- ja sulamisvesiä on tarkkailtava ulkopuolisen asiantuntijan toimesta kerran syksyllä 2022 ja kerran keväällä 2023. Näytteet tulee ottaa sellaisena ajankohtana, jolloin saadaan mahdollisimman edustavat hulevesinäytteet. Syksyn 2022 näyte on otettava viimeistään 30.11.2022 mennessä ja kevään 2023 näyte on otettava viimeistään 1.5.2023 mennessä. Näytteet on otettava hulevesien purkuputken suulta. Hulevesinäytteistä on määritettävä ainakin pH, sähkönjohtavuus, lämpötila, kiintoaine, kokonaistyyppi, ammoniumtyppi, sinkki, nikkeli, kadmium, koboltti, kupari ja lyijy sekä öljyhiilivedyt. Metallien osalta tulee määrittää sekä liukoiset että kokonaispitoisuudet. Lisäksi näytteenoton yhteydessä on arvioitava virtaama. Tarkkailun toteuttamista koskeva suunnitelma on esitettävä Uudenmaan ELY-keskukselle ennen näytteenoton aloittamista. Suunnitelma on esitettävä Uudenmaan ELY-keskukselle 31.8.2022 mennessä.

Tuloksista on laadittava ulkopuolisen asiantuntijan laatima raportti, joka on toimitettava Uudenmaan ELY-keskukselle ja Hyvinkään kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle 1.7.2023 mennessä. Raportissa tulee arvioida hulevesien aiheuttamaa kuormitusta alapuoliseen ojaan sekä hulevesien

aiheuttamaa vaaraa ympäristölle ja terveydelle (mm. ihmiset ja eläimet). Lisäksi hulevesien analyysitulokset tulee toimittaa ELY-keskukselle ja Hyvinkään kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle viipymättä tulosten valmistuttua.

Mittaukset, näytteidenotto ja analysointi on suoritettava standardien (CEN, ISO, SFS tai muu vastaavan tasoinen kansallinen tai kansainvälinen yleisesti käytössä oleva standardi) mukaisesti tai muilla tarkoitukseen sopivilla yleisesti käytössä olevilla viranomaisten hyväksymillä menetelmillä. Raportissa on esitettävä käytetyt mittausten menetelmät ja niiden mittausepävarmuudet sekä arvio tulosten edustavuudesta.

Päätöksen täytäntöönpano muutoksenhausta huolimatta

ELY-keskus on määrännyt, että määräystä on noudatettava mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Uhkasakon asettaminen

ELY-keskus on asettanut määräyksen 2 tehosteeksi 6 000 euron kiinteän uhkasakon.

Jos määräyksiä ei noudateta, ELY-keskus voi uhkasakkolain 10 §:n nojalla tuomita uhkasakon maksettavaksi.

ELY-keskus on perustellut määräystä 2 muun ohella seuraavasti:

Hulevesien ja ojan pintaveden tarkkailua on edellytetty jatkettavaksi Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätöksessä numero 12/2021, jotta voidaan varmistua, ettei piha-alueelta ja hulevesiviemäreistä aiheudu puhdistustoimenpiteiden jälkeen enää haitta-aineiden kuormitusta ympäristöön. Näistä syistä myös ELY-keskus on pitänyt tarpeellisena määrätä tarkkailusta.

Kiinteistöllä kuumasinkitystoimintaa harjoittanutta toiminnanharjoittaja Baltic Best Metal Cargo Oy:tä ei ympäristönsuojelulain 94 §:n 2 momentin tarkoittamalla tavalla enää ole, koska yhtiön harjoittama luvanvarainen toiminta on kiinteistöllä päättynyt, yrityksen yritystoiminta on loppunut ja yritys on asetettu konkurssiin. Edellä mainituista syistä toiminnanharjoittaja ei ole enää myöskään tavoitettavissa. Koska luvanvarainen toiminta on päättynyt jo ennen kuin toiminnanharjoittaja on asetettu konkurssiin eikä konkurssipesä ole myöskään jatkanut toimintaa, ei konkurssipesästä ole tullut ympäristönsuojelulain tarkoittama toiminnanharjoittaja eikä se näin ollen vastaa myöskään ympäristönsuojelulain 94 §:n mukaisista tarkkailuvelvoitteista. Näin ollen myöskään ympäristönsuojelulain 94 §:n mukaiset velvoitteet eivät voi kohdistua Baltic Best Metal Cargo Oy:n konkurssipesään. Koska lopetetun toiminnan ympäristövaikutusten valvomiseksi on tarpeen tarkkailla hulevesiä ja läheisen ojan pintavesiä, ja koska ELY-keskuksen kehotusta ei ole noudatettu asetetussa määräajassa ja edelleen koska toiminnanharjoittajaa ei enää ole eikä häntä tästä syystä

myöskään tavoiteta, ELY-keskus on määrännyt ympäristönsuojelulain 175 §:n nojalla toiminta-alueen haltijan eli laitostuon 106-32-3136-5 omistajan Hymera Oy:n täyttämään ympäristönsuojelulain 94 §:n 2 momentin mukaisen veloitteensa tarkkailla ympäristöä annetussa määräyksessä tarkemmin kuvatulla tavalla.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Valittaja on vaatinut, että hallinto-oikeus kumoaa valituksenalaisen päätöksen määräyksen 2 ja sen tehosteeksi asetetun uhkasakon sekä keskeyttää päätöksen täytäntöönpanon tältä osin hallinto-oikeuden käsittelyn ajaksi. Lisäksi valittaja on vaatinut, että hallinto-oikeus velvoittaa ELY-keskuksen korvaamaan valittajalle asiassa aiheutuvat oikeudenkäyntikulut korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkoineen siitä lukien, kun 30 päivää on kulunut hallinto-oikeuden päätöksen antamisesta. Oikeudenkäyntikulujen määräksi on valituksessa ilmoitettu 2 480 euroa lisätynä arvonlisäverolla 595,20 euroa ja oikeudenkäyntimaksu 270 euroa eli yhteensä 3 345,20 euroa.

Perustelut

Hymera Oy omistaa kiinteistön 106-32-3136-5. Hymera Oy on vuokrannut kiinteistön Baltic Best Metal Cargo Oy:lle (entinen Hyvinkään Kuumagalvanointi Oy). Baltic Best Metal Cargo Oy:lle on myönnetty ympäristölupa 5.6.2008 kuumasinkitystoimintaan. Vuokrasopimus on päättynyt kesällä 2019, jolloin vuokralaisen on pitänyt tyhjentää ja siivota kiinteistö ja kiinteistöllä sijaitseva halli. Baltic Best Metal Cargo Oy on asetettu konkurssiin 7.2.2020. Yhtiö on siirtynyt julkisselvitykseen 14.9.2020.

Ympäristönsuojelulain 94 §:n 2 momentin sanamuodon mukaan toiminta-alueen haltija vastaa tarkkailusta vain, jos toiminnanharjoittajaa ei enää ole tai häntä ei tavoiteta. Kyse on toiminta-alueen haltijan toissijaisesta tarkkailuvelvollisuudesta. Valituksessa on viitattu hallituksen esityksessä HE 84/1999 vp todettuun.

Konkurssiin asettamisen johdosta konkurssiin asetettu yhtiö ei lakkaa olemasta. Sen rinnalle muodostuu konkurssiin asetetusta yhtiöstä erillinen oikeussubjekti, konkurssipesä. Konkurssiin asetetun yhtiön eli velallisen sekä konkurssipesän oikeuksista ja velvollisuuksista säädetään tarkemmin konkurssilaissa. Tuomioistuimen määräämä pesänhoitaja käyttää puhevaltaa konkurssiin menneen yhtiön sekä konkurssipesän puolesta.

Baltic Best Metal Cargo Oy on edelleen olemassa konkurssiin asettamisesta huolimatta ja sen puhevaltaa käyttää asiassa pesänhoitaja. Konkurssipesän pesänhoitaja on tavoitettu ja hän on antanut lausumansa ELY-keskukselle. Konkurssipesä ei ole kiistänyt omaa tai konkurssiin asetetun yhtiön vastuuta asiassa. Konkurssipesä on lausumassaan vedonnut omasta ja velallisen puolesta ainoastaan siihen, että se ei kykene täyttämään kehotuksia, koska se on varaton. Pelkästään se seikka, että konkurssiin menneellä yhtiöllä tai

konkurssipesällä ei ole taloudellisia edellytyksiä noudattaa sille osoitettua päätöstä ei mahdollista sitä, että ympäristönsuojelulain 94 §:n 2 momentin mukainen toiminta-alueen haltijan toissijainen valvontavastuu voisi tulla kysymykseen. Siten konkurssi ja varattomuus eivät tarkoita sitä, että toiminnanharjoittajaa ei ole tai sitä ei tavoiteta.

Baltic Best Metal Cargo Oy on siirtynyt julkisselvitykseen ja tätä kautta asiaa voidaan pyrkiä selvittämään konkurssi-asiamiehen kanssa ja hoitamaan tarkkailu ja valvonta tarvittaessa julkisista varoista. Baltic Best Metal Cargo Oy:n konkurssipesän lausumaan liitettyssä vuosiselonteossa on todettu, että konkurssipesään saattaa kertyä tulevaisuudessa huomattava määrä varallisuutta. Tästä varallisuudesta on ensisijaisesti katettava konkurssipesän massavelat, jollaisiksi nyt kyseessä oleva tarkkailuvelvollisuus voidaan myös katsoa.

On kohtuutonta pyrkiä siirtämään valvontavastuu alueen haltijalle sillä perusteella, että luvanvaraisen toiminnan harjoittaja on mennyt konkurssiin ja konkurssipesä ei taloudellisesti kykene hoitamaan konkurssiin menneen yhtiön eli velallisen velvollisuuksia tai massavelkaisia velvollisuuksiaan. Käytännössä tällainen tulkinta johtaisi lähes aina konkurssitilanteessa siihen, että alueen haltija joutuisi huomattavaan vastuuseen toisen yhtiön maksukyvyttömyydestä johtuen. Ympäristönsuojelulain 94 §:n 2 momentin mukaiset edellytykset toissijaiselle vastuulle eivät asiassa täyty.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Uudenmaan ELY-keskus on valituksesta antamassaan lausunnossa esittänyt, että valitus ja oikeudenkäyntikuluvaatimus tulee hylätä ja todennut muun ohella seuraavaa:

Valituksessa ei ole esitetty mitään sellaista, mikä antaisi aihetta kumota ELY-keskuksen päätöksen. ELY-keskus on viitannut päätöksensä perusteluihin ja ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 8 kohdan toiminnanharjoittajan määritelmään.

Vallitsevan tulkinnan (Konkurssiainain neuvottelukunta, Suositus 1, 9.12.2019) mukaan konkurssipesä ei ole massavelkaisessa vastuussa velallisen toiminnassa aiheutuneesta maaperän tai pohjaveden pilaantumisesta, samoin kuin se ei myöskään ole massavelkaisessa vastuussa velallisen toiminnassa aiheutetusta ympäristövahingosta. Jos konkurssipesä jatkaa ympäristöä pilaavaa toimintaa, se saattaa joutua näihin vastuisiin.

Toimintaa harjoittaneen yrityksen konkurssipesästä ei tule ympäristönsuojelulain tarkoittamaa toiminnanharjoittajaa eivätkä toiminnanharjoittajaa koskevat velvoitteet automaattisesti siirry konkurssipesälle, vaan edellytyksenä on, että konkurssipesä jatkaa toimintaa. Nyt kyseessä olevassa tapauksessa konkurssipesä ei ole jatkanut kuumasinkityslaitoksen toimintaa. Lisäksi, kuten ELY-keskus on päätöksessään todennut, Baltic Best Metal Cargo Oy:n harjoittama

luvanvarainen toiminta kiinteistöllä on päätynyt jo ennen yrityksen asettamista konkurssiin.

Konkurssipesästä ei ole tullut ympäristönsuojelulain tarkoittamaa toiminnanharjoittajaa eikä se näin ollen myöskään vastaa ympäristönsuojelulain 94 §:n mukaisista tarkkailuvelvoitteista. Koska vastuu ei ole siirtynyt konkurssipesälle, asialla ei ole myöskään vaikutusta julkisselvittäjään. Näin ollen koska toiminnanharjoittajaa ei enää ole eikä häntä tavoiteta ja lopetetun toiminnan ympäristövaikutusten valvomiseksi on tarpeen tarkkailla ympäristöä, tarkkailusta vastaa toiminta-alueen haltija eli Hymera Oy.

Asiassa ei ole oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95–96 §:ssä mainittua perustetta, miksi ELY-keskuksen tulisi korvata Hymera Oy:n oikeudenkäyntikulut. Oikeudenkäynti on aiheutunut siitä, että Hymera Oy ei ole kehoituksista huolimatta noudattanut vastuutaan.

Baltic Best Metal Cargo Oy:n konkurssipesä on valituksesta antamassaan vastineessa todennut muun ohella seuraavaa:

Valituksessa ei ole esitetty seikkoja, joiden perusteella ELY-keskuksen päätös tulisi kumota. Mikäli hallinto-oikeus katsoo, että Hymera Oy:lle määrättyä vastuuta ei voida määrätä sillä perusteella, että toiminnanharjoittajaa ei ole tai sitä ei ole tavoitettu, tulee päätös pitää voimassa sillä perusteella, että Hymera Oy on joka tapauksessa ympäristönsuojelulain tarkoittama toiminnanharjoittaja.

Konkurssipesä on viitannut perusteluinaan ELY-keskuksen päätöksessä ja lausunnossa esitettyihin perusteluihin, joiden perusteella Hymera Oy:n tulee toiminta-alueen haltijana vastata lopetetun toiminnan ympäristövaikutusten valvonnasta ja tarkkailusta. Ympäristönsuojelulain toiminnanharjoittajan määritelmän mukaisesti, jotta konkurssipesän voisi katsoa olevan toiminnanharjoittaja, on konkurssipesän tullut harjoittaa toimintaa. Konkurssipesä ei ole harjoittanut toimintaa, eikä näin ollen ympäristön tarkkailu- ja valvontavastuuta voida asettaa konkurssipesälle.

Baltic Best Metal Cargo Oy on toiminta-aikanaan kuulunut konserniin, jonka emoyhtiö on ollut Kuu Ras Oy. Kuu Ras Oy on omistanut koko Baltic Best Metal Cargo Oy:n osakekannan 10.4.2019 asti. Kuu Ras Oy omistaa tai on ainakin omistanut myös Hymera Oy:n osakekannan aikana, jolloin toimintaa kiinteistöllä on harjoitettu. Näin ollen määräysvaltaa molemmissa asiaan liittyvissä yhtiöissä on käyttänyt sama omistaja ja vastuuhenkilö.

Baltic Best Metal Cargo Oy:n toiminta Hymera Oy:n omistamalla kiinteistöllä on päätynyt keväällä 2019. Baltic Best Metal Cargo Oy:n koko osakekanta on myyty 10.4.2019 yhden euron kauppahinnalla Cashback Taxille (Taksiliikenne Hirvonen Oy). Kauppakirjan ehtojen mukaan ostajan on edellytetty tyhjentävän tilat 30.4.2019 mennessä, eikä siten kauppakirjaan kirjatun ehdon perusteella tarkoituksena ole ollut jatkaa toimintaa Hymera Oy:n omistamalla

kiinteistöllä. Kauppakirjassa ei myöskään ole ehtoja siitä, että kiinteistö tulisi putsata tai että toiminnasta aiheutuneita ympäristöhaittoja tulisi korjata.

Varattoman Baltic Best Metal Cargo Oy:n toiminnasta aiheutuneita ympäristövastuiden asianmukaisesta hoitamisesta syntyviä kustannuksia on pyritty välttämään myymällä yhtiön osakekanta toiminnan päätyttyä. Osaltaan tätä näkemystä tukee se, että Baltic Best Metal Cargo Oy:n toiminnasta syntyneitä jätteitä on myös ollut varastoituna luvattomasti Kärkölässä sijaitsevaan varastoon. Näiden kemikaalijätteiden tyhjentämisestä ja asianmukaisesta loppusijoittamisesta on aiheutunut Hämeen ELY-keskukselle 652 322,09 euron kustannukset.

Valituksenalainen päätös on seurausta kiinteistöllä kevääseen 2019 asti harjoitetusta toiminnasta syntyneistä ympäristöhaitoista. Ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaisesti toiminnanharjoittajalla tarkoitetaan myös sitä, joka tosiasiallisesti määrää toiminnasta. Hallituksen esityksen HE 84/1999 mukaan säännöksen tarkoituksena on, ettei pelkällä yhtiöoikeudellisella järjestelyllä eriytettyä toimintaa pidettäisi itsenäisenä toimintana toiminnanharjoittajaa määriteltäessä. Esimerkiksi teollisuuslaitoksen jäteveden puhdistamon toiminnan eriyttäminen tuotantotoimintaa harjoittavasta yhtiöstä ei välttämättä merkitsisi, että jätevesipäästöistä vastaisi yksin puhdistamoyhtiö. Keskeistä olisi, kuka tai mikä taho ohjaa toiminnan toteuttamista käytännössä.

Baltic Best Metal Cargo Oy on harjoittanut samaan konserniin kuuluvan Hymera Oy:n omistamalla kiinteistöllä toimintaa, josta on syntynyt ympäristöhaittoja. Näin ollen kyse on edellä hallituksen esityksessä mainittuun verrattavissa olevasta tilanteesta, jossa yksi yhtiö on hallinnoinut kiinteistöä ja toinen yhtiö on harjoittanut kuumasinkitystoimintaa. Lain esitöiden perusteella on näin ollen tulkittavissa, että myös Hymera Oy:n voidaan katsoa olevan vastuussa toiminnan harjoittamisesta konserniyhtiöiden välillä vallitsevan etujen yhteyden perusteella.

Asiassa tulee antaa merkitystä myös Hymera Oy:n ja Baltic Best Metal Cargo Oy:n väliseen läheisasemaan sekä sille, että yhtiöiden toiminnasta ovat vastanneet ja määränneet samat vastuuhenkilöt. Hymera Oy:llä on läheisaseman ja yhtenevän vastuuhenkilöpiirin perusteella ollut mahdollisuus vaikuttaa kiinteistöllä harjoitettavasta toiminnasta aiheutuvien ympäristöhaittojen ehkäisyyn. Tästä johtuen Hymera Oy:lle tulee voida määrätä ELY-keskuksen päätöksen mukainen valvonta- ja tarkkailuvastuu.

Valittaja on ilmoittanut, ettei se anna vastaselitystä.

Merkintä

Vaasan hallinto-oikeus on tänään antamallaan päätöksellä ratkaissut Uudenmaan ELY-keskuksen 14.6.2022 (diaarinumero UUDELY/8399/2015) antaman päätöksen määräyksiä 1 ja 3 koskevan valituksen (Vaasan hallinto-oikeuden diaarinumero 1047/2023).

Hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Hallinto-oikeus hylkää valituksen.
2. Hallinto-oikeus hylkää päätöksen täytäntöönpanon kieltämistä koskevan vaatimuksen.
3. Hallinto-oikeus hylkää oikeudenkäyntikuluvaatimuksen.

Perustelut

1. Pääasia

Asiassa saatua selvitystä

Baltic Best Metal Cargo Oy on harjoittanut ympäristöluvanvaraista kuumasinkityslaitoksen toimintaa kiinteistöllä 106-32-3136-5 Hyvinkäällä. Kiinteistön omistaa Hymera Oy ja Baltic Best Metal Cargo Oy on vuokrannut kiinteistöä toimintaansa. Selvennyslainhuuto Hymera Oy:n omistuksesta on kirjattu 26.4.2013. ELY-keskuksen tekemien tarkastusten ja Baltic Best Metal Cargo Oy:n konkurssipesältä saatujen tietojen mukaan kuumasinkityslaitoksen toiminta on loppunut kesällä 2019. Baltic Best Metal Cargo Oy on asetettu konkurssiin 7.2.2020. Konkurssi on määrätty julkisselvitykseen 14.9.2020.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on 20.1.2021 päätöksellään numero 12/2021 päättänyt, että Baltic Best Metal Cargo Oy:n kuumasinkityslaitoksen toiminnalle myönnetty ympäristöluva raukeaa ja antanut toiminnan lopettamista koskevia määräyksiä. Määräyksissä on muun muassa määrätty tarkkailtavaksi laitosalueen hule- ja sulamisvesien vaikutuksia kiinteistön alapuoliseen ojaan. Hulevesien ja ojan pintaveden tarkkailua on määrätty jatkettavaksi, jotta voidaan varmistua, ettei piha-alueelta ja hulevesiviemäreistä aiheudu puhdistustoimenpiteiden jälkeen enää haitta-aineiden kuormitusta ympäristöön.

ELY-keskus on kehottanut Baltic Best Metal Cargo Oy:n konkurssipesää 27.4.2021 noudattamaan aluehallintoviraston edellä mainittua päätöstä ja varannut konkurssipesälle mahdollisuuden antaa selityksensä asiassa. Konkurssipesän selityksen 19.5.2021 ja siihen liitetyn pesäluettelon ja konkurssipesän selonteon 7.2.2020–2.3.2021 mukaan konkurssipesä on varaton eikä määräysten noudattamiseen ole edellytyksiä. Konkurssipesän mukaan teollisuuskiinteistöllä ei ole konkurssiyhtiön jätettä tai muutakaan omaisuutta. Konkurssipesä on alkuvuodesta 2021 nostanut kolme takaisinsääntökannetta läheisyhtiöitä ja lähipiiriä vastaan. Konkurssipesän mukaan näistä ei ole odotettavissa varoja konkurssipesään ainakaan vielä pitkään aikaan.

ELY-keskuksen tarkastuskäynnillä 9.9.2021 (tarkastusmuistio 24.9.2021) kiinteistöllä 106-32-3136-5 on tehty havainnot, joiden mukaan edellisen

valvontakäynnin 25.2.2020 jälkeen kiinteistön piha-alueella oli pilkottu oletettavasti kuumasinkitystoiminnan käsittelyaltaita. Muistion mukaan vaikutti siltä, että käsittelyaltaita oli yritetty puhdistaa oranssista aineesta harjalla. Oranssia sakkaa oli runsaasti käsittelyaltaiden ympärillä asfaltilla ja kertyneenä hulevesikaivojen ympärille. Sakan pääsyä hulevesiviemäriin ei ollut estetty. Kemikaalien varastoinnissa oli puutteita ja piha-alueella oli kasoissa muun muassa purkujätteitä, metallia ja autonrenkaita. Suodatinlaitteiston lattialla oli pölyjätettä. Kiinteistön asfaltissa oli edelleen helmikuussa 2020 havaitut oranssit valumajäljet. Kiinteistön ulkopuolisessa purkuojoissa oli havaittavissa karkeaa oranssia sakkaa.

ELY-keskus on 24.9.2021 kuullut ja kehottanut Hymera Oy:tä muun ohella tarkkailemaan laitosalueen hule- ja sulamisvesien vaikutuksia kiinteistön alapuoliseen ojaan aluehallintoviraston yllä mainitun päätöksen määräysten 3 ja 4 edellyttämällä tavalla sekä esittämään määräysten mukaisen tarkkailun toteuttamista koskevan suunnitelman ELY-keskukselle 29.10.2021 mennessä. Kehotuksen mukaan, jos sitä ei noudateta määräajassa, ELY-keskus voi ympäristönsuojelulain 175 §:n nojalla määrätä Hymera Oy:n noudattamaan kehotusta sakon uhalla. Hymera Oy on 3.11.2021 antanut selityksen ja 24.1.2022 lisäselityksen kuulemis- ja kehotuskirjeen johdosta. Hymera Oy on kiistänyt vastuunsa toiminta-alueen tarkkailusta ja todennut, että Baltic Best Metal Cargo Oy on ensisijaisessa vastuussa ja koska yhtiö on asetettu konkurssiin, vastaa velvoitteen noudattamisesta Baltic Best Metal Cargo Oy:n konkurssipesä massavelkaisesti.

ELY-keskuksen tarkastuksella 31.3.2022 (tarkastusmuistio 7.6.2022) kiinteistöllä 106-32-3136-5 tarkoituksena on ollut selvittää, oliko ELY-keskuksen 24.9.2021 antamaa kehotusta noudatettu. Tarkastushetkellä kiinteistöllä ei ollut toimintaa. Kiinteistö oli edelleen epäsiisti. Kiinteistön omistajan eli Hymera Oy:n edustajan mukaan kehotuksessa edellytettyä hule- ja sulamisvesien vaikutusten tarkkailua ei ole tehty laitoksen alapuolisessa ojassa. Kiinteistön omistajan edustajan mukaan laitosten kiinteistön sadevesikaivojen lietesäätimet ja kiinteistön alapuolinen purkuoja, jonne kiinteistön hulevedet johdetaan, on tarkoitus puhdistaa. Kiinteistön omistajan edustaja on arvioinut, että puhdistus voitaisiin toteuttaa kesällä 2022.

ELY-keskus on 14.6.2022 antamallaan, nyt käsiteltävänä olevalla päätöksellä määrännyt ympäristönsuojelulain 175 §:n perusteella Hymera Oy:n toiminta-alueen haltijana muun muassa toteuttamaan lopetetun toiminnan ympäristövaikutusten tarkkailun toiminta-alueella.

Oikeudellinen arviointi

Asiassa on Hymera Oy:n valituksesta ratkaistavana, onko ELY-keskus voinut velvoittaa Hymera Oy:n kiinteistön 106-32-3136-5 omistajana ympäristönsuojelulain 94 §:n 2 momentin toissijaisen vastuun perusteella tarkkailemaan kiinteistön hule- ja pintavesipäästöjä kiinteistöllä kuumasinkitystoimintaa harjoittaneen Baltic Best Metal Cargo Oy:n toiminnan loputtua sekä asettaa velvoitteen tehosteeksi uhkasakon.

Ympäristönsuojelulain 175 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan valvontaviranomainen voi kieltää sitä, joka rikkoo ympäristönsuojelulakia taikka sen nojalla annettua säännöstä tai määräystä, jatkamasta tai toistamasta säännöksen tai määräyksen vastaista menettelyä taikka määrätä asianomaisen täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa.

Ympäristönsuojelulain 94 §:n 1 momentin mukaan luvanvaraisen toiminnan päätyttyä toimintaa harjoittanut vastaa edelleen lupamääräysten tai valtioneuvoston asetuksella säädetyn yksilöidyn velvoitteen mukaisesti tarvittavista toimista pilaantumisen ehkäisemiseksi, samoin kuin toiminnan vaikutusten selvittämisestä ja tarkkailusta.

ELY-keskuksen Hymera Oy:lle antamassa määräyksessä 2 on kyse ympäristönsuojelulain 94 §:n 2 momentin mukaisesta kiinteistön haltijan toissijaisesta vastuusta, jonka mukaan tarkkailusta vastaa toiminta-alueen haltija, jos toiminnanharjoittajaa ei enää ole tai häntä ei tavoiteta ja lopetetun toiminnan ympäristövaikutusten valvomiseksi on tarpeen tarkkailla ympäristöä.

Lainkohtaa koskevan lainvalmisteluaineiston (HE 214/2013 vp) mukaan pykälässä säädettäisiin toiminnan lopettamisesta ja sen jälkeisistä velvoitteista ja se vastaisi aikaisemmin voimassa olleen ympäristönsuojelulain 90 §:ää. Aikaisemman lainvalmisteluaineiston (HE 84/1999 vp) mukaan luvanvaraista toimintaa harjoittanut vastaisi luvan mukaisesti pilaantumisen ehkäisystä, toiminnan vaikutusten selvittämisestä ja tarkkailusta sen jälkeen, kun toiminta on lakannut. Toiminta-alueen haltijan tulisi toiminnan lopettamisen jälkeen vastata ympäristön tarkkailusta, jos varsinaista toiminnanharjoittajaa ei enää olisi ja tarkkailu on tarpeellista lopetetun toiminnan ympäristövaikutusten valvomiseksi. Haltija vastaisi ainoastaan tarkkailun järjestämisestä siten kuin siitä olisi määrätty luvassa.

Ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaan toiminnanharjoittajalla tarkoitetaan ympäristönsuojelulaissa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa toimintaa tai joka tosiasiallisesti määrää toiminnasta.

Ensisijainen vastuu nyt kyseessä olevasta ympäristönsuojelulain 94 §:n mukaisesta tarkkailuvelvoitteesta ympäristöluvanvaraisen toiminnan päätyttyä kuuluu pykälän 1 momentin mukaan toiminnanharjoittajalle. Konkurssitilanteessa vastuu ympäristönsuojelulain 94 §:ssä tarkoitetuista ympäristöluvanvaraisen toiminnan lopettamisvelvoitteista ei suoraan siirry konkurssipesälle, ellei se jatka velallisen luvanvaraista toimintaa ja siten tule ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 8 kohdassa tarkoitetuksi toiminnanharjoittajaksi. Koska Baltic Best Metal Cargo Oy:n luvanvarainen toiminta on päätynyt jo ennen kuin toiminnanharjoittaja on asetettu konkurssiin, eikä konkurssipesä myöskään ole jatkanut luvanvaraista toimintaa, ei ympäristönsuojelulain 94 §:ssä tarkoitettua tarkkailuvelvoitetta ole voitu kohdistaa konkurssipesään. Julkisselvitykseen siirtymisellä tai konkurssipesään mahdollisesti kertyvillä varoilla ei siten ole asiassa merkitystä.

Ympäristönsuojelulain 94 §:n 2 momentissa on säädetty toiminta-alueen haltijan toissijaisesta ympäristön tarkkailuvelvollisuudesta tilanteessa, jossa toiminnanharjoittaja ei siitä kykene huolehtimaan. Koska Baltic Best Metal Cargo Oy:n luvanvarainen toiminta alueella on loppunut ja yhtiön elinkeinotoiminta on konkurssiin asettamisen johdosta päättynyt, kyse on ympäristönsuojelulain 94 §:n 2 momentissa tarkoitettusta tilanteesta, jossa erillinen toiminta-alueen haltija vastaa tarpeellisen ympäristön tarkkailun järjestämisestä, kun toiminnanharjoittajaa ei enää ole. ELY-keskus on esittämillään perusteluilla voinut määrätä Hymera Oy:n toimintakiinteistön omistajana vastaamaan ympäristön tarkkailuvelvoitteesta.

Ympäristönsuojelulain 184 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, ympäristönsuojelulain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään.

Hallinto-oikeus katsoo, että uhkasakon asettaminen ei ole ollut asiassa ilmeisen tarpeetonta, kun otetaan huomioon, että kiinteistön haltija ei ole noudattanut sille ennen hallintopakkomääräyksiä annettua kehotusta.

Edellä mainituin perustein hallinto-oikeus hylkää valituksen.

2. Päätöksen täytäntöönpano

Ympäristönsuojelulain 200 §:n mukaan päätöksen tehnyt viranomainen voi määrätä, että 175 §:ssä tarkoitettua määräystä tai päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava.

Ympäristönsuojelulain 201 §:n 1 momentin mukaan muutoksenhakutuomioistuin voi valituksesta kumota 200 §:ssä tarkoitettua määräyksen tai muuttaa sitä tai muutoinkin kieltää lupapäätöksen täytäntöönpanon.

Täytäntöönpanon kieltämiseen ei ole ilmennyt aiheutta.

3. Oikeudenkäyntikulut

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n 1 momentin mukaan oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan.

Hallituksen esityksessä laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 29/2018 vp) on todettu muun ohella, että olisi kohtuullista, että yksityinen asianosainen saa korvausta hänelle aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista, jos oikeudenkäynnin tarve on aiheutunut viranomaisen selvästi lainvastaisesta ratkaisusta.

Kun otetaan huomioon hallinto-oikeuden ratkaisun lopputulos ja se, että oikeudenkäynnin tarve ei ole aiheutunut viranomaisen lainvastaisesta ratkaisusta, ei ole kohtuutonta, että Hymera Oy joutuu pitämään oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimmalle hallinto-oikeudelle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitusosoitus on liitteenä Hall (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden ylituomari Riikka Mäki, lainoppinut hallinto-oikeustuomari Tanja Fagerhed ja luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Petri Hiltunen.

Esittelijä Heidi Laakso

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös ja maksu

Hymera Oy, oikeudenkäyntimaksu 270 euroa

Asiamies:

Asianajaja [REDACTED] tavallinen sähköinen tiedoksianto
(*Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen
oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.*)

Jäljennös maksutta

Baltic Best Metal Cargo Oy:n konkurssipesä

Konkurssipesän pesänhoitaja, asianajaja [REDACTED] tavallinen sähköinen tiedoksianto

Hyvinkään kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Ympäristö ja luonnonvaratEtelä-Suomen aluehallintovirasto /
Ympäristölupavastuualue

Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>